

III. BÖLÜM

AKDENİZ BÖLGESİ

Konumu ve Sınırları

Adını güneyindeki denizden alan Akdeniz Bölgesi, kuzey batıda Ege Bölgesi, kuzeyde İç Anadolu Bölgesi, kuzeydoğuda Doğu Anadolu Bölgesi ve doğuda Güneydoğu Anadolu Bölgesi ile komşudur. Kıyı uzunluğu doğuda Suriye sınırından batıda Dalaman Çayına kadar 1542 Km'dir. Bölgenin batı sınırı daha batıdaki Karaağaç Koyuna kadar uzanır.

Akdeniz Bölgesi'nin yüzölçümü 110.000 kilometrekare dolayındadır; Türkiye toplam alanının yaklaşık %14'ünü kaplar. Yüzölçümü bakımından Türkiye'nin dördüncü büyük bölgesidir.

İlleri

- Adana
- Antalya
- Burdur
- Hatay
- Isparta
- İçel
- Kilis
- Kahramanmaraş (Afşin ve Elbistan İlçeleri hariç)
- Konya' nın Halkpınar, Yalınhüyük, Seydişehir, Derebucak, Başyayla, Sarıveliler ve Ermenek İlçeleri
- Karaman' ın Merkez ilçe ve Ayrancı ilçelerinin bazı bölümleri
- Afyon Karahisar' ın Başmakçı, Dinar ve Dazkırı ilçeleri
- Muğla' nın ortaca ilçesi

İklimi

Bölgede genelde yazları sıcak ve kurak, kışları ılık ve yağışlı geçer. Ancak yüksekliğe bağlı olarak iklim özellikleri oldukça önemli farklılıklar gösterir.

Bitki örtüsü

Dağların denize bakan yamaçlarında ve arkalarında çukur alanlar ise karasal etkilerin arttığı bir iklim tipine rastlanır. Gene de Akdeniz'in etkisi nedeniyle bu kesimlerdeki iklim, İç Anadolu'daki kadar şiddetli karasal özellikler taşımaz. En sıcak ay ortalaması kıyılarda 27-28°, iç kısımlar 23-25° dir; en soğuk ay ortalaması ise kıyıda 10° dolayında iken iç kısımlarda 1,5-2° kadar iner. Benzer biçimde, yıllık ortalama sıcaklık kıyılarda 18-20°, iç kısımlarda ise 12-14° kadardır. Bu sayede turizm gelişmiştir. Turizm bölgenin önemli geçim kaynaklarından. Aynı zamanda iklim şartları nedeniyle bitki örtüsü makidir

Nüfus ve yerleşme

1990 nüfus sayımı sonuçlarına göre Akdeniz bölgesinde 8 milyona aşkın insan yaşamaktadır. Nüfus yoğunluğu km²'de 74 kişidir; bu da km²'de 73 olan Türkiye ortalamasına çok yakındır. Bölge nüfusunun %54'e yakın kısmı il ve ilçe merkezlerinde, %46'sı ise bucak merkezi ve köylerde yer alır.

Yeryüzü şekilleri

Akdeniz bölgesinin dağlık ve oldukça engebeli bir yapısı vardır. Bölgenin yeryüzü şekillerinin ana çizgilerini Toroslar belirler. Antalya Körfezi'nin iki yanında yer alan Batı Toroslar, Kuzeyde Göller Yöresinde birbirine yaklaşır sıkışır. Teke Yarımadası'nın batısında beliren Batı Toroslar, Taşeli Plato'suna kadar uzanır.

Genellikle kalker ve ofiyolitik kayalarından oluşan bu dağlar kırıklı ve kıvrımlı bir yapı gösterir. Batı Torosların en yüksek noktası Beydağlarındaki 3096 m'lik Kızlar Sivrisi Tepesidir. Göller Yöresi'nin kalker oluşumu, sarp dağlarının ortalama yüksekliği 2000-2005 m arasındadır. Yüksek kütleler arasında Avlan, Gördes, Sögüt gibi karstik

kökenli çanak biçimli çukur alanlar vardır. Bu kesim aynı zamanda düden, obruk, mağara, yer altı dereleri, suyutan ve voklüz kaynakları gibi karstik şekiller bakımından da zengindir. Türkiye'nin, Beyşehir ve Eğridir gibi büyük tatlı su gölleri buradadır. Batı Toroslar, dik eğimli yamaçlarından inen bol sulu akarsular tarafından parçalanmış ve genellikle boylamasına uzanan derin vadiler ortaya çıkmıştır.

Orta Toroslar, güney batıdaki Taşeli platosu ile kuzey doğudaki Uzun Yayla arasında uzanır. Bu kesimdeki başlıca yüksek kütleler batıdan doğuya doğru Bolkar Dağları, Aydos Dağları, Aladağlar, Tahtalı Dağlar ve Binboğa Dağlarıdır.

Orta Torosların en yüksek noktası Aladağlar' da 3756 m' ye yetişen Demirkazık Tepesidir. Orta Toroslar Uzun Yayla da 1500m yüksekliğindeki bir platoya dönüşür. Orta Toroslar kuzey-güney doğrultusunda akan bol sulu akarsular tarafından parçalanmıştır. Göksu, 130 km uzunluğundaki Limonlu Çayı, Tarsus çayı bunların başlıcalarıdır. Bu akarsular kalker oluşumlu dağlar arasında, derinliği 1000m'yi bulan vadiler açar ve yörenin yüzey şekillerinin sert bir görünüm almasına neden olur.

Amanos Dağları (Nur Dağları), Toroslar dağ sisteminin en güneyindeki bölümünü oluşturur ve İskenderun Körfezinin doğusunda dik bir duvar gibi yükselir.

Lübnan topraklarından doğarak kuzeye doğru akan ve Antakya yakınlarında dik bir açıyla batıya dönen Asi Irmağı, Amik Ovasının Güneybatı ucunda, geniş tabanlı bir vadiden geçer ve Samandağı yakınlarında Akdeniz'e dökülür.

Çukurova, doğuda Amanos Dağları, batıda ise Orta Toroslarla sınırlanır. Bu geniş düzlük batıda Seyhan doğuda Ceyhan ırmaklarının taşıdığı alüvyonlarla oluşmuş büyük bir delta ovasıdır. Çukurova'nın kuzey kesimleri bu iki ırmağın kolları ile yer yer parçalanmış bir plato görünümündedir; buna karşılık güneyde tekdüze bir hal alır. Bölgedeki en önemli akarsular doğudan batıya doğru sırasıyla Asi, Ceyhan ve Seyhan ırmakları ile Göksu, Köprü Suyu, Aksu, Eşem ve Dalaman çaylarıdır.

Başlıca doğal göller Beyşehir, Eğridir, Burdur ve Suğla gölleridir. Kıyılarda ise irili ufaklı birçok lagün vardır. En önemli yapay göller ise Seyhan ve Aslantaş baraj gölleridir.

Akdeniz kıyıları genellikle, az girintili çıkıntılı olması ve geniş yaylar çizmesi bakımından Karadeniz kıyılarına benzer; kıyı sahanlıklarına da pek rastlanmaz. Bölgenin en batı kesiminde ise dağlar kıyıya dik uzandığı için, burada Ege kıyılarına benzeyen daha girintili çıkıntılı bir kıyı tipi vardır. Bu kıyıların, yakın zamanlardaki bir deniz düzeyi yükselmesi sonucu oluştuğu sanılmaktadır. Engebeli kıyımın içine sokulmuş küçük koylar, adalar ve yarımadalar bu yükselme nedeniyle ortaya çıkmıştır.

(www.tr.wikipedia.org)